

Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

Murray Bookchinin vallankumouksellinen ohjelma

Janet Biehl

Janet Biehl
Murray Bookchinin vallankumouksellinen ohjelma
7.6.2020

[https://toimitus.co/2020/06/07/
murray-bookchinin-vallankumouksellinen-ohjelma/](https://toimitus.co/2020/06/07/murray-bookchinin-vallankumouksellinen-ohjelma/)

fi.theanarchistlibrary.org

7.6.2020

tykset uudelle yhteiskunnalle, joka on demokraattinen, ekologinen, rationaalinen ja epähierarkkinen. Sen vuoksi iskulause, jolla hän lopetti monet inspiroivat puheensa: ”Demokratisoidaan tasavalta! Radikalisoidaan demokratia!”

Janet Biehl

Suomennos: H. Pohjanhovi

*Janet Biehl on kirjoittanut teoksen *Ecology or Catastrophe: The Life of Murray Bookchin* (2015, Oxford University Press). Kirjoitus on julkaistu alunperin englanniksi syksyllä 2015 ROAR-verkkolehdessä.*

kuin planeetan mahdollisuuksissa ylläpitää elämää. Ilmaston lämpeneminen tekee jo tuhoa, aiheuttaen merenpintojen nousua, katastrofaalisia äärimmäisiä sääilmiöitä, tulehdustautiepidemioita ja viljelykelpoisen maan vähenemistä.

Bookchinille valinta oli selvä: joko ihmiset perustaisivat demokraattisen, yhteistoiminnallisen, ekologisen yhteiskunnan, tai siten yhteiskunnan ekologiset tukipylyvät yksinkertaisesti sortuisivat. Poliitiikan ja kansalaisuuden tervehdyttäminen olivat siten hänelle ei ainoastaan vapaan yhteiskunnan edellytys, vaan edellytys selviytymisellemme lajina. Sen takia ekologiset kysymykset vaativat yhteiskunnan perustavanlaatuisia uudelleen rakentamista, seuraten linjoja, jotka ovat yhteistoiminnallisia pikemmin kuin kilpailuun perustuvia, demokraattisia pikemmin kuin autoritaarisia, yhteisöllisiä pikemmin kuin individualistisia – ennen kaikkea vaaditaan biosfääriä tuhoavan kapitalistisen järjestelmän eliminoimista.

Bookchin ajatteli, että rationaalisten ihmisten keskuudessa halu varjella biosfääriä on universaali; että ihmisluontoon kuuluu yhteisöllisyyden tarve, joka on vuosisatojen kuluessa kummunnut esiin yhteiskunnallisten kriisien aikoina. Kapitalistinen talousjärjestelmä sen sijaan on vain hieman yli kaksisataa vuotta vanha. Sitä edeltävässä sekataloudessa kulttuuri rajoitti omistushaluja, ja se tekisi niin jälleen niukkuuden jälkeisen teknologian tukemana.

Rationaalisen yhteiskunnan tarve haastaa meidät olemaan rationaalisia olentoja – elämään ainutlaatuisten inhimillisten edellytyksiemme mukaisesti ja rakentamaan Kommuunien kommuunin. Monissa paikoissa, hän väitti, vanhoista demokraattisista instituutioista on yhä jälkiä nykypäivän tasavaltalaisten valtioiden kudoksessa. Kommuuni on piilossa ja vääristyneenä kaupunginvaltuustossa, alueellinen kokous on piilossa ja vääristyneenä kaupungeissa, ja kuntien liitot ovat piilossa ja vääristyneinä kaupunkien maakunnallisissa liitoissa.

Kun nämä piilossa olevat instituutiot kaivetaan esiin, uudistetaan ja niiden päälle rakennetaan siellä, missä niitä on jäljellä, ja kun ne rakennetaan siellä, missä niitä ei ole, voimme luoda edelly-

Sisällys

Libertaarinen munisipalismi	6
Demokraattinen poliittinen elämä	8
Hajauttaminen ja konfederaatio	10
Yhteisöllinen omistajuus	11
Kansalaisten miliisi	12
Vallankumoukselliseen hetkeen tarttuminen	14
Kysymys vallasta	15
Demokratia on radikalisoitava!	17

työläisten ja talonpoikien komiteat, tuhosivat vallankumouksen ja pidättivät sen tukijat.

Bookchin tietenkin ajatteli, että vuoden 1936 katalaanianarkistien olisi pitänyt julistaa *comunismo libertario* silloin, kun heillä oli siihen tilaisuus. Mutta anarkistien teoria oli opettanut, että kaikkea valtaa on vastustettava haitallisena pikemminkin kuin omak-sua kansanvalta, jonka ihmiset olivat perustaneet. Durrutin ystävät, joita Bookchin ihaili, pitivät vuoden 1936 heinäkuun vallankumouksen epäonnistumisen syynä ”konkreettisen ohjelman puuttumista. Meillä ei ollut mitään käsitystä siitä, mihin olimme menossa. Meillä oli valtavasti runollisuutta, mutta kun kaikki oli sanottu ja tehty, emme tienneet, mitä tehdä työläisjoukoillamme tai kuinka tekisimme aineelliseksi sen ylenpalttisen purkauksen, joka pulppusi organisaatioissamme. Kun emme tienneet, mitä tehdä, annoimme vallankumouksen tarjottimella porvareille ja marxilaisille.”

Libertaarisen munisipalismen avulla Bookchin pyrki tarjoamaan juuri sellaisen libertaarisen teorian vallasta, jota olisi tarvittu vuosina 1936-37; niin tekee myös Öcalanin demokraattinen konfederalismi. Libertaarisilla vallan teorioilla aseistettuna toivomme, että tulevaisuudessa ei enää traagisesti menetetä tällaisia vallankumouksellisia tilanteita.

Demokratia on radikalisoitava!

Kansallisvaltio ja kapitalistinen järjestelmä eivät tule selviytymään ikuisesti. Kaikkiialla maailmassa rikkaiden ja köyhien välinen kuilu on leventynyt ammottavaksi kuiluksi, ja koko systeemi on törmäyskurssilla biosfääriin kanssa.

Kapitalismin ”kasva tai kuole”-vaatimus, joka pakottaa tavoittelemaan voittoja kasvattamalla pääomaa kaikkien muiden seikkojen kustannuksella on vastakkain keskinäisen riippuvuuden ja rajojen käytännön todellisuuden kanssa, niin sosiaalisissa kysymyksissä

Francon kenraalit valtasivat suurin joukoin Espanjasta suurimman osan pyrkimyksenään tuhota Espanjan tasavalta pois militaristisen diktatuurin tieltä, CNT:n organisoimat Barcelonan työläiset muodostivat aseellisia kaarteja, ja joillain seuduilla – erityisesti Kataloniassa – onnistuivat työntämään takaisin vastavallankumoukselliset francolaiset.

Kun pöly laskeutui, Kataloniassa valta oli de facto työläisten ja talonpoikien hallussa. He olivat kollektivisoineet tehtaiden ja kaupunginosien työpaikkoja; maaseudulla he kollektivisoivat maan; ja he perustivat itsehallinnollisten komiteoiden verkoston hoitamaan puolustusta ja kuljetuksia. Nämä itsehallinnolliset institutiot muodostivat todellisen vallankumouhallinnon. Näiden kautta työläiset ja maalaiset eivät tuhonneet valtaa, vaan *pitivät sitä hallussaan* itseorganisointumisensa voimalla ja sotilaallisella menestyksellä. Bookchinin mielestä se oli yksi 20. vuosisadan suurimmista vallankumouksellisista hetkistä, itse asiassa koko vallankumousten historiassa.

Saadakseen ohjausta vallankäyttöön työläiset ja talonpojat kääntyivät CNT:n puoleen. Se kutsui heinäkuussa koolle yleiskokouksen tai komitean lähelle Barcelonaa keskustelemaan asiasta. Jotkut edustajat väittivät kiihkeästi, että CNT:n pitäisi hyväksyä kollektiivit ja komiteat vallankumouhallitukseksi ja julistaa *comunismo libertario*. Mutta toiset väittivät, että sellainen teko merkitsisi ”bolševikkien vallankaappausta”. Sen sijaan he vaativat CNT:a liittymään muihin antifasistisiin puolueisiin – porvarillisiin liberaaleihin, sosialisteihin, jopa stalinisteihin – ja muodostamaan Kataloniaan alueellisen koalitiollahituksen.

CNT:n yleiskokous menetti vallankumouksellisen rohkeutensa ja valitsi toisen suunnan. Traagisesti se tosiasiallisesti siirsi vallan todelliselta itsehallinnolta koalitiollahitukselle, joka oli itse asiassa uusi alueellinen valtio. Sen jälkeen tämä katalaanivaltio vakautti valtansa elvyttämällä vanhat poliisivoimat ja jopa antoi stalinisteille vapaat kädet. Muutamassa kuukaudessa stalinistit lakkauttivat

Rationaalisen yhteiskunnan vaatiminen haastaa meidät olemaan rationaalisia olentoja – elämään ainutlaatuisten inhimillisten mahdollisuuksiemme mukaisesti ja rakentamaan Kommuunien kommuunin.

Murray Bookchinin (1921-2006) elämänmittainen projekti oli vuosisataisen sosialistisen perinteen jatkaminen uudistamalla se tähän aikaan. Monet, kenties useimmat, hänen sukupolvensa radikaaleista socialisteista hylkäsivät vasemmiston jouduttuaan kohtaamaan marxismien epäonnistumisen toisen maailmansodan jälkeen. Mutta Bookchin kieltäytyi antamasta periksi pyrki- myksessä korvata kapitalismi ja kansallisvaltio rationaalisella, ekologisella, libertaarikommunistisella yhteiskunnalla, joka perustuu humaaneihin ja yhteistoiminnallisiin sosiaalisiin suhteisiin.

Hän pyrki *ajattelemaan uudelleen* vallankumouksen, pikemmin- kin kuin hylkäämään sen aatteet. Hän päätteli 1950-luvulla, että uuden vallankumouksen näyttämönä tulisi olemaan kaupunki eikä tehdas; että uusi vallankumouksellinen toimija olisi kansalainen eikä tehdastyöläinen; että uuden yhteiskunnan perusinstituution täytyy olla kansalaiskokous suorassa demokratiassa, eikä proletaariat diktatuuri; ja että kapitalismin rajat ovat ekologiset.

Lisäksi Bookchin päätteli, että moderni teknologia poistaisi raadannan tarpeen (luoden olosuhteet, joita hän kutsuu ”niukkuuden jälkeiseksi”) ja vapauttaisi ihmiset rakentamaan yhteiskuntaa ja otamaan osaa demokraattiseen itsehallintoon. Hän kehitti ohjelman, jonka avulla luotaisiin yleiskokouksia (engl. assembly) ja konfederatiivisia yhteenliittymiä urbaaneihin ympäristöihin, kaupunkeihin ja kyliin. Hän kutsui tätä elämänsä eri vaiheissa ekoanarkismiksi, libertaariksi munisipalismiksi ja kommunalismiksi.

1970-luvun uudet yhteiskunnalliset liikkeet – feminismi, anti-rasismi, kommunitarismi, ympäristönsuojelu – herättivät toivoa tämän ohjelman toteutumisesta, mutta ne epäonnistuivat täysin uuden vallankumouksellisen dynamiikan luomisessa. Nyt, vuonna 2015, radikaalien kansankokousten käsite on herättänyt kansainvälisen vasemmiston mielenkiinnon uudelleen. Aion julkaista tämän

ohjelman perusteet tätä uutta sukupolvea varten sellaisina, millaisiksi Bookchin ne kehitti 1980- ja 1990-luvuilla.

Libertaarinen munisipalismi

Bookchin esitti monille yleisöille ja lukijoille, että ”Kommunien kommuunin” ideaali on ollut osa vallankumouksellista historiaa kahden vuosisadan ajan: kyseessä on keskusjohdottomien, valtiottomien ja kollektiivisesti itsehallinnollisten kommuunien, tai vapaiden, konfедераatioksi yhteen liittyneiden kuntien, ideaali. 1790-luvun alkupuolen sanskulotit olivat hallinnoineet vallankumouksellista Pariisia yleiskokousten avulla. Vuoden 1871 Pariisin kommuuni vaati ”absoluuttista autonomiaa kaikille Ranskan paikkakunnille levittäytyneelle kommuunille”. 1800-luvun tärkeimmät anarkistiset ajattelijat – Proudhon, Bakunin ja Kropotkin – kaikki vaativat kommuunien federaatiota.

Libertaarisen munisipalismin tarkoituksena oli olla tämän tradition ilmaus. Se ei pyrkinyt muodostamaan puoluekoneistoa valtiollisen vallan saavuttamiseksi eikä käynnistämään ylhäältä alas vietyjä reformeja. Se esitti kysymyksen, jonka Aristoteles kysyi kaksi tuhatta vuotta sitten, kaikkien poliittisten teorioiden keskeisen ongelman: millainen valtiomuoto antaa parhaat mahdollisuudet yhteisöllisen ihmiselämän rikkaaseen kukoistukseen? Bookchinin vastaus: valtiomuoto, jossa valtuutetut kansalaiset hallitsevat yhteisöllistä elämäänsä kokousdemokratian avulla.

Bookchinille kaupunki oli uusi vallankumouksellinen areena, kuten se oli ollut menneisyydessä; 20. vuosisadan vasemmisto, jonka sitoutuminen proletariaattiin ja tehtaaseen oli sokaissut, oli sivuuttanut tämän tosiasian. Historiallisesti, vallankumouksellinen toiminta Pariisissa, Pietarissa ja Barcelonassa oli perustunut ainakin yhtä paljon urbaaniin ympäristöön kuin työpaikkaan. Vuoden 1936-37 Espanjan vallankumouksen aikana anarkistiset

Länsi-Kurdistanin Kansanneuvosto (MGRK) muodosti neuvostoja kaupunginosiin, kyliin, haja-asutusalueille ja maakuntiin.

Näihin vaihtoehtoihin instituutioihin tulvi kansalaisia niin paljon, että oli luotava uusi taso, asuinkatu, josta tuli koti kommuunille, todelliselle kansalaisten kokoukselle. Kun Rojavan vallankumouksellinen hetki koitti heinäkuussa 2012 ja Assadin hallinto evakuoiti alueen, prosessi oli ollut käynnissä jo yli vuoden ja pohjatyö oli tehty: demokraattisten neuvostojen järjestelmä oli paikoillaan ja sillä oli kansan tuki.

Jihadistien vastaisessa sodassa selviytyminen ei tule olemaan ainoa haaste, vaan seuraavaksi on varmistettava, että vallan suunta on edelleen alhaalta ylöspäin. Muulle maailmalle Rojavan vallankumous tarjoaa tärkeän opetuksen ennakkovalmistelujen tarpeellisuudesta. Vaikka lännen aktivistitkin usein kohtaavat sortoa, he eivät joudu tekemisiin minkään sellaisen kanssa kuin Assadin diktatuurin brutaaluis ja heillä on suhteellinen vapaus aloittaa uusien instituutioiden rakentaminen nyt.

Kysymys vallasta

Bookchin turhautui huomattavasti, että nykypäivän liikkeissä monet aktivistit pitivät valtaa itseään vahingollisena pahana ja asiana, joka pitäisi hävittää tai jota pitäisi välttää moraalisesti epäpuhtaan. Hän vastusti tätä käsitystä kiivaasti myöhemmässä elämässään, väittäen, ettei valta ole hyvää eikä pahaa – se yksinkertaisesti vain on. Olennainen seikka ei ole se, että onko sitä, vaan se, onko se eliitin vai kansan käsissä, ja mitä ovat ne tarkoitukset ja edut, joita varten sitä käytetään.

Hän havainnollisti tätä seikkaa kertomalla tarinan Espanjan vallankumouksesta (1936-37). Edeltävinä vuosikymmeninä Espanjan anarkistit olivat rakentaneet vahvan vallankumouksellisen institution, CNT:n (Kansallinen Työväen Liitto) – maailman suurimman anarkosyndikalistisen ammattiliiton. Heinäkuussa 1936, kun

Ratkaisevasti molemmissa tapauksissa oli se, että armeijoiden tavalliset rivisotilaat vaihtoivat puolta ja liittyivät vallankumoukselliseen liikkeeseen. Myös nykyään, Bookchin ajatteli, olisi ratkaisevan tärkeää olemassa olevien asevoimien siirtyminen valtion puolelta kansan puolelle.

Vallankumoukselliseen hetkeen tarttuminen

Myöhemmin vuosinaan Bookchin painotti toistuvasti, että vallankumouksen onnistumiseksi historian pitää olla sen puolella. Onnistuminen ei ole mahdollista joka hetki; yksilöiden tahdon lisäksi myös sosiaalisten voimien täytyy olla työssä.

Mutta liian usein vallankumouksen hämmöittäessä horisontissa ihmiset eivät ole siihen valmiita. ”Vallankumouksellisia hetkinä”, kuten Bookchin sanoi, kun sosiaalinen tai poliittinen kriisi puhkeaa, ihmiset virtaavat kaduille ja osoittavat mieltään ilmaistakseen vihansa – mutta ilman vallankumouksellisten instituutioiden olemassaoloa vaihtoehdon ilmentäjänä, he jäävät ihmettelemään, mitä pitäisi tehdä. Vallankumouksellisen hetken ilmaantuessa on liian myöhäistä ryhtyä niitä muodostamaan.

On mahdotonta ennustaa, milloin sosiaaliset kriisit puhkeavat, joten vapauttavien instituutioiden pitää olla tietoisesti luotuna hyvissä ajoin ennen vallankumouksellista hetkeä, huolellisen pohjatyön avulla. Hän patisti oppilaitaan aloittamaan uuden yhteiskunnan instituutioiden luomisen vanhan kuoren sisällä, niin että ne olisivat paikoillaan ennen kriisin alkamista.

Rojavan vallankumouksen arkkitehdit ymmärsivät selkeästi tämän asian merkityksen. 2000-luvun alussa, jopa brutaalin Assadin hallinnon kieltäessä poliittisen toiminnan, naisliike Yekitiya Star ja PYD aloittivat organisoinnin salaisesti, uuden PKK:n demokraattisen konfederalismin ideologian mukaisesti. Maaliskuussa 2011 alkoi Syyrian kansannousu, joka mahdollisti avoimemman järjestäytymisen, ja he syöksyivät eteenpäin täydellä voimalla:

Durrutin ystävät olivat vaatineet, että ”kunta on autenttinen vallankumouksellinen hallitus”.

Nykypäivänä, Bookchin väitti, urbaanit ympäristöt säilyttävät muistoja muinaisista kansalaisvapauksista, samoin kuin taisteluisista, joihin alistetut olivat ryhtyneet; jos elvytämme nuo muistot ja rakennamme niiden vapauksien päälle, hän väitti, voimme herättää henkiin paikallispolitiikan piirin, kansalaisten piirin, itsetietoisien poliittisen itsehallinnon areenaksi.

Suuri osa tämän päivän sosiaalisesta elämästä on tyhjänpäiväistä ja merkityksetöntä, hän painotti. Moderniteetti jättää meidät vaille suuntaa ja juurettomiksi, kun elämme kansallisvaltiossa, jotka tekevät meistä passiivisia kuluttajia. Sitä vastoin libertaarinen munisipalismi, joka rakentuu kansalaishumanismin traditiolle, tarjoaa moraalisen vaihtoehdon, antaen mitä suurimman arvon aktiiviselle, vastuulliselle osallistumiselle. Se väittää, että politiikka on liian tärkeää, että sen voisi jättää ammattilaisille – sen täytyy tulla tavallisten ihmisten alueeksi, ja jokainen aikuinen kansalainen on potentiaalisesti pystyvä osallistumaan suoraan demokraattiseen politiikkaan.

Kokousdemokratia on sivistävä prosessi, joka voi muuttaa ryhmän itsestään kiinnostuneita yksilöitä neuvottelevaksi, rationaaliseksi, eettiseksi poliittiseksi kokonaisuudeksi. Jakamalla vastuita itsehallintoa varten, kansalaiset alkavat ymmärtää, että he voivat luottaa toisiinsa – ja voivat ansaita toistensa luottamuksen. Yksilö ja yhteisö luovat toisensa molemminpuolisesti vastavuoroisessa prosessissa. Yhteisöllisen elämän sulauttaminen eettiseen elämäntapaan ja demokraattisiin instituutioihin johtaa sekä moraaliseen että materiaaliseen muutokseen.

Siellä, missä yleiskokouksia jo on, libertaarinen munisipalismi pyrkii laajentamaan niiden radikaalia potentiaalia; missä niitä on ollut aiemmin, se pyrkii herättämään ne eloon; ja siellä, missä niitä ei ole koskaan ollut, se pyrkii luomaan niitä. Bookchin tarjosi käytännön suosituksia siitä, miten luotaisiin sellaisia yleiskokouksia,

joista tein yhteenvedon vuonna 1996 julkaistuun oppaaseen. Liik-
keelle lähdetäisiin itseopiskelusta opintoryhmissä.

Prosessiin voi kuulua ehdokkaiden asettaminen kunnallisiin vir-
koihin, heidän ohjelmissaan vaadittaisiin vallan hajauttamista lä-
helle; siellä, missä se on mahdotonta, voitaisiin järjestää epäviral-
lisiä kokouksia ja kamppailla moraalisen painostuksen avulla laki-
sääteisen aseman saavuttamiseksi.

Suurissa kaupungeissa aktivistit voivat perustaa aluksi vain
muutamia kaupunginosaan yleiskokouksia, jotka voivat sitten
toimia malleina muille kaupunginosille. Kun yleiskokoukset
saavuttavat *de facto* valtaa, kansalaisten osallistuminen tulee
lisääntymään, mikä edelleen vahvistaa niiden valtaa. Lopul-
ta kaupungin peruskirjoja tai vastaavia määräyksiä voitaisiin
muuttaa niin, että vahvistetaan yleiskokousten laillista valtaa
itsehallinnossa.

Demokraattinen poliittinen elämä

Kansalaiset kutsutaan tyypilliseen edustajakokoukseen johonkin
tiettyyn asiaan liittyvän toiminnan suunnittelemiseksi tai määrit-
tämään yleiskokouksen kanta johonkin kysymykseen. He kehitte-
levät vaihtoehtoja ja puntaroivat niiden vahvuuksia ja heikkouksia
ja tekevät sitten päätöksen äänestyksen pohjalta. Koko rationaa-
lisen pohdinnan, rauhallisen päätöksenteon ja valintojen vastuul-
lisen toimeenpanemisen prosessi kehittää kansalaisissa sellaisen
luonteenlaadun – henkilökohtaiset vahvuudet ja kansalaishyveet
– joka sopii demokraattiseen poliittiseen elämään.

Kansalaiset alkavat suhtautua vakavasti huomioon, että heidän
uuden poliittisen yhteisönsä selviytyminen riippuu solidaarisuu-
desta, heidän omasta yhteisestä osallistumisestaan siihen. He
tulevat ymmärtämään, että he nauttivat hallintojärjestelmässään
oikeuksista, mutta että heillä on myös velvollisuuksia yhteisöään

kousten täytyisi luoda aseistettu kaarti tai kansalaismiliisi suojele-
maan vasta löydettyä vapauttaan.

Tässä suhteessa hän seurasi sosialistisen liikkeen kauan tunnus-
tamaa tosiasiaa, että aseistettu kansa, kansalaismiliisit vaihtoehto-
na vakinaisille armeijoille, oli *sine qua non* vapaalle yhteiskunnalle.
Muun muassa Bakunin kirjoitti 1860-luvulla: ”Kaikkien ruumiilli-
sesti pystyvien kansalaisten pitäisi, mikäli tarpeen, tarttua aseisiin
puolustaakseen kotejaan ja vapauttaan. Jokaisen maan sotilaallinen
puolustus ja varustus pitäisi organisoida paikallisesti kunnan
toimesta, tai alueellisesti, samaan tapaan kuin Sveitsin tai Yhdys-
valtojen miliisit.”

Kansalaismiliisi ei ole pelkästään sotilaallinen voima, vaan se il-
maisee myös vapaan kansalaisuuden voimaa ja heijastelee heidän
pääöstään puolustaa oikeuksiaan ja sitoutumistaan uuteen poliitti-
seen tehtäväänsä. Siviilimiliisi tai -kaarti olisi demokraattisesti jär-
jestetty, osan upseereista valitsisi miliisi ja osan kansalaiskokous,
ja se toimisi kansalaiskokouksen läheisessä ohjauksessa.

On mahdollista, että aseelliset selkkaukset olisivat tarpeettomia,
Bookchin pohti, koska pelkkä suoran demokratian olemassaolo
voisi tehdä ontoksi valtion voiman kyseenalaistamalla sen aukto-
riteetin ja voittamalla ihmisten enemmistön uusien kunnallisten
ja konfederatiivisten instituutioiden puolelle. Mitä suurempi ja vä-
kirikkaampi uudesta kunnallisesta liitosta tulee, sitä suuremmaksi
tulee niiden potentiaali luoda kaksoisvaltaa (Trotskin fraasia käyt-
tääkseni) tai *vastavoiman* kansallisvaltiolle. Ilmaistessaan kansan
tahdon konfедераatio saisi aikaan keinon vallan siirtämiseen.

Joko aseellisen selkkauksen keinoin tai ilman sitä valta siirtyisi
pois valtiolta, kansan ja sen liittoutuneiden kokousten käsiin. Parii-
sissa 1789 ja Pietarissa helmikuussa 1917 valtion auktoriteetti vain
romahti kohdatessaan vallankumouksellisen uhman. Näennäisesti
kaikkivaltiaiden Ranskan ja Venäjän monarkioiden mahti oli käy-
nyt niin ontoksi, että ne murenivat kun vallankumouksellinen kan-
sa haastoi ne.

liike-elämää. Jos jokin kunta yrittäisi vaurastua toisten kustannuksella, sen liittolaisilla olisi oikeus estää sitä. Ei tehtaasta eikä maasta tulisi enää koskaan erillinen kilpaileva yksikkö omine erityisine etuineen.

Nykypäivänä, Bookchin väitti pitkään, tuotantoteknologiat ovat tarpeeksi kehittyneitä mahdollistamaan vapaa-ajan valtavan lisääntymisen automatisoimalla ne työt, jotka aikaisemmin oli tehtävä ihmistyövoimalla. Uurastuksen ja raadannan eliminoimisen keinot, mahdollisuudet rationaaliseen ja ekologiseen elämiseen mukavasti, turvallisesti ja sosiaalisesti pikemmin kuin vain yksityisiä päämääriä varten, ovat potentiaalisesti kaikkien maapallon kansojen saavutettavissa.

Nyky-yhteiskunnassa automaation on luonut sosiaalisia vaikeuksia, kuten työttömyydestä seuraavaa köyhyyttä, koska korporaatiot valitsevat ennemmin koneet kuin ihmistyön vähentääkseen tuotantokustannuksia. Mutta rationaalisessa yhteiskunnassa tuotantoteknologioita voitaisiin käyttää tuottamaan vapaa-aikaa eikä kurjuutta. Se käyttäisi nykyajan teknologista infrastruktuuria täyttämään elämisen perustarpeet ja poistamaan rasittavan raadannan, eikä täyttämään kapitalismin käskyjä. Ihmisillä olisi silloin vapaata aikaa poliittiseen elämään osallistumista varten ja myös rikkaasta ja merkityksellisestä henkilökohtaisesta elämästä nauttimiseen.

Kansalaisten miliisi

Bookchin pohti, että kun yhä useammat kunnat demokratisoivat itsensä ja muodostaisivat liittoutumia, niiden yhteinen voima muodostaisi uhan valtiolle ja kapitalistiselle systeemille. Tämän epätasapainoisen tilanteen ratkaiseminen saattaisi johtaa selkkauksiin, kun vallitsevat valtarakenteet melkein varmasti nousisivat vastustamaan itsehallinnollista hallintomuotoa. Hän uskoi, että yleisko-

kohtaan, ja he kantavat vastuunsa tiedostaessaan, että kaikki jakavat nämä oikeudet ja velvollisuudet.

Järkevä kohteliaisuus on olennaista suvaitsevaiselle, toimivalle ja luovalle demokraattiselle osallistumiselle. Se on rakentavan keskustelun ja päätöksenteon edellytys. Se on välttämätöntä oman ennakkoluuloisuuden ja kostonhalun voittamiselle sekä voitonhimon ja ahneuden houkutusten vastustamiselle, yhteisön yhteistoiminnallisen luonteen turvaamiseksi.

Eräästä asiasta suora demokratia ei ole riippuvainen, etnisestä homogeenisuudesta: eivät sen käytännöt eivätkä sen edutkaan ole minkään etnisen ryhmän yksityisomaisuutta. Rationaalinen demokraattinen hallinto tarjoaa yleisölle tiloja, joissa eri etnistä taustaa edustavien ihmisten välinen ymmärrys voi kasvaa ja kukoistaa: sen neutraalit menettelytavat sallivat omien erityiskysymystensä esiintuomisen keskustelussa, jossa sekä annetaan että otetaan. Tässä jaetussa kontekstissa kaikista kulttuureista olevat ihmiset voivat kehittää vaatimattomuutta omissa kulttuurisissa oletamuksissaan ja päästä yleisen edun tunnustamiseen, erityisesti ympäristön ja yhteisön asioissa.

Yleiskokousten päätöksiä toivon mukaan ohjaavat rationaaliset ja ekologiset standardit. Yhteisvastuun ilmapiiri voisi estää tuhlavaan, eksklusiivisen ja vastuuttoman tarvikkeiden hankkimisen, ympäristön tuhoamisen ja ihmisoikeuksien loukkaamisen. Kokousten osallistuvat kansalaiset voisivat tietoisesti varmistaa, että talouselämä sitoutuu noudattamaan yhteistoiminnan ja jakamisen eettisiä periaatteita. Siten he voisivat luoda markkinataloutta vastustavan moraalisen talouden, kuten Bookchin sitä kutsui.

Klassiset rajoitusten ja tasapainon käsitteet korvaisivat kapitalistisen pakon kasvattaa voittoja ja kilpailla. Yhteisö arvostaisi ihmisiä heidän yhteisölliseen solidaarisuuteen antamansa positiivisen panoksen takia, eikä heidän tuotantonsa ja kulutuksen tasonsa vuoksi.

Hajauttaminen ja konfедераatio

Demokraattisen itsehallinnon tukemiseksi kunnallisen poliittisen elämän mittakaavaa pitäisi pienentää; suuret kaupungit olisi jaettava hallittavan kokosiin alueellisiin yksiköihin, kaupunginosiin. Myöskin kaupungin fyysistä muotoa tulisi hajauttaa. Kaupunkien hajauttaminen ja teknologisten resurssien ekologisten linjojen mukaisen uudelleen mitoittamisen avulla libertaarinen munisipalismi pyrkii saamaan kaupungin ja maaseudun luovaan tasapainoon.

Hajauttaminen ei kuitenkaan edellytä omavaraistaloutta. Mikä tahansa yksittäinen yhdyskunta tarvitsee elääkseen enemmän resursseja ja raaka-aineita kuin sen omien rajojen sisäpuolelta löytyy. Kunnat ovat ilman muuta keskinäisessä riippuvuussuhteessa, erityisesti taloudellisessa elämässä. Keskinäinen taloudellinen riippuvuus ei ole kilpailuun perustuvasta markkinataloudesta eikä kapitalismista johtuvaa, vaan yhteisöllisestä elämästä itsestään – se on yksinkertainen tosiasia.

Organisoitu yhteistoiminta on siksi välttämätöntä, ja Bookchin väitti, että tämän mahdollistaminen vaatii konfедераation institutionaalisen muodon, horisontaalisen liittouman, jossa useat poliittiset yksiköt yhdistyvät suuremmaksi kokonaisuudeksi, kuten kaupungiksi tai maakunnaksi. Demokratisoidut kaupunginosat eivät sulaudu liittoumaan, vaan säilyttävät erityisen identiteettinsä samalla, kun linkittyvät keskinäisesti antaakseen suunnan jaettuun kunnalliseen tai maakunnalliseen elämäänsä.

Yleiskokoukset lähettävät edustajansa liittoneuvostoon koordinoimaan ja johtamaan politiikkaa, josta kokoukset ovat sopineet, sovittellemaan (perustavalla suostumuksella) keskinäisiä eroavaisuuksiaan ja toimeenpanemaan asioita. Delegaattit eivät ole poliitikantekijöitä, vaan he ovat vastuussa kokouksille, jotka valitsivat heidät. Heillä on ehdoton luottamustehtävä, josta heidät voidaan kutsua pois kokousten harkinnan perusteella.

Liittoneuvostot ovat olemassa vain hallinnollista ja sovittellevaa tarkoitusta varten. Ne on varta vasten muodostettu ilmaisemaan ja

mukauttamaan keskinäistä riippuvuutta ja varmistamalla, että valta liikkuu pohjalta ylös ja että niissä ruumiillistuu vallankumouksellinen unelma ”Kommunien kommunista”.

Yhteisöllinen omistajuus

Libertaarisen munisipalisin pyrkimyksenä oleva talouselämä ei ole nationalistista (kuten valtiosotalismissa), eikä sitä ole annettu tehdastyöläisten käsiin (kuten syndikalismissa), eikä se perustu yksityisomistukseen (kuten kapitalismissa), eikä sitä ole supistettu pieniin omistaviin osuuskuntiin (kuten kommunitarismissa). Pitkemminkin se on kunnallistettua – siis annettu kunnalliseen ”omistukseen” kansalaiskokousten muodossa.

Kaikki tärkeimmät taloudelliset voimavarat olisi pakkolunastettu ja annettu kansalaisille ja heidän liittoutuneille kunnilleen. Kansalaiset, yhteisönsä taloudellisten resurssien kollektiiviset ”omistajat”, muotoilevat talouspolitiikkansa koko yhteisöä hyödyttäväksi. Toisin sanoen, heidän tekemiään päätöksiä eivät ohjaisi heidän omat hankkeensa tai ammattinsa, jotka voisivat olla nurkkakuntaisia tai kaupallisia, vaan yhteisön tarpeet. Tietyn työpaikan jäsenet voisivat siten auttaa muotoilemaan käytännöt oman työpaikkansa lisäksi myös kaikkia muita yhteisön työpaikkoja varten; he eivät osallistuisi työläisinä, maanviljelijöinä, tekniikkoina, insinööreinä tai ammattilaisina, vaan kansalaisina.

Yleiskokous tekisi päätökset elämän materiaalien tarvikkeiden jakelusta kaikkiin kunnan kaupunginosiin ja kaikkiin maakunnan kuntiin, joissa niitä voitaisiin käyttää kaikkien hyödyksi, 19. vuosisadan kommunistisen maksimin mukaan: ”Jokaiselta kykyjensä mukaan ja jokaiselle tarpeittensa mukaan”. Yhteisössä kaikki saisivat tarpeet elämää varten, riippumatta siitä työstä, mitä he pystyvät tekemään. Kokous määrittäisi rationaalisesti tarpeiden tason.

Taloudellinen elämä sellaisenaan sisällytettäisiin politiikan piiriin, ja se olisi sulautunut osaksi liittoutuneiden kokousten julkista